

სოფლის აშკი

-- გადირია სწორეთ ხუცესი, შუა დღეზე რეკს აუქმებისას,--
ღვარძლიანათ ჩაილაპარაკა ლევანამ.

-- ნუ არისხებ ღმერთს!--ზაქაროს უნდოდა წელში გასწო-
რებულიყო, მაგრამ მოხუცებამ არ აუშვა, პირჯვარი მაინც სასო-
ებით გადიწერა, თოხის პირს მიწა მოაშორა და საჩრდილებელ
ხისკენ წაჩაჩუნდა.

-- ამ სვრელს ამოვათავებ ერთ მუქარაზე და მეც წამოვალ...

"არ-მუშა კვირა ძალსო"--გაიფიქრა ბებერმა, მოხსნა ხარე-
ბი, თოხი მხარზე გაიდო, დოქი და კალათა ხელში დაიკავა და "ემი-
ემის" ძახილით გზას გაუდგა.

ლევანამ გაათავა სვრელი.

სანამ უჯჯათათ მუშაობდა, თითქმის არ ფიქრობდა. გარემოს,
სიმშვიდე, თოხის პრიალი იყოლებდა, მაგრამ როცა გზას დაად-
გა, მწარე ფიქრები დააწვა გულზე:

...ეს ბოვშებიც დატილული არიან... ერთი პერანგი მაინც მაყი-
დია... დედაკაცი რაღას ბუზღუნებს ნეტავი?.. ნუთუ ბებერი მოს-
ძულდა ასე... რას ერჩის საწყალს --- თავის სარჩოს ქე შოულობს...
ეჰ, დავრჩენილიყავი ფოთში... ახლა ან თეატრში წვედიდოდით, ან
სინემატოგრაფში, ანდა, თუ აზაზიანსაც ვერ ვიშოვიდი, დავჯდე-
ბოდი ნავსადგურში და ვილაზღანდარებდი ბიჭებთან... მილეთის
ხალხი ტრიალებს... ვინ რას იტყვას, ვინ რას... მარა რაღა დროის
ჩემი ლაზღანდარობაა! ი ფოთშიაც არაფერი ყრია -- ციებ-ცხელე-
ბის მეტი. არაა ჩვენი საქმე! ჩვენ აქ უნდა ჩავძაღლოდეთ, ამ ხრი-
ოკებში!..

ლევანას ფიქრები დააფრთხო უეცარმა კითხვამ:

-- ბიძია, ჩემი მოზვერი არ გინახავს?

-- რავა სულ მოზვერს დეეძებ, შე საცოდავო?..

-- მე თუ არ დევეძიე, აბა, ვინ მყავს?..

-- შენი ქმარი?

-- ი, ი! -- დაცინვით უპასუხა ქალმა.

-- ეგერ არ არი, შე ქალო, რას ცმუტავ!----შეაჩერა ლევანამ.

-- უი, მადლობა ღმერთს! შემეშინდა, კლდეში არ გადიჩე-
ხოს-მეთქი, --- დამშვიდდა ქალი...

-- რატომ არ შემოივლი ჩვენკენ?.. -- ჰკითხა უნებურათ ლე-
ვანამ.

-- ბიცოლა მიწყრება... წინაზე დგიმი მთხოვა და ვერ მივეცი,
მე თვითონ მქონდა ძაფი გაბმული.

ლევანას თითქმის იამა, რომ მისი ცოლის უკმაყოფილო იყო
ეს ქალი.

ვიწრო, ხეებჩარგულ ორღობეში იყვენ.

ნოტიო ადუნებდა სხეულს.

-- არაფერია... -- ლევანამ ხელი დაადვა მხარზე.

-- რას შვები, ბიძია?

-- სადაური ბიძია ვარ შენი?..

-- ერთი ბუდის არ ხართ შენ და ლენტორია? -- მოიკატუნა თავი ქალმა.

-- ასე თუ გავყევით, რუსის ხელმწიფეც ჩემი ძმობილი იქნება: ერთის ხნისა ვართ! -- იოხუნჯა ლევანამ და ქალი თავისკენ მიიზიდა.

-- გაგიგონია, ბეჩა, ქვეყანა დაგვინახავს... |

უკანასკნელმა შემჩნევამ გაახარა და გაათამამა ლევანა და ქალი გულზე მიიკრა.

-- უი, დამიდგა თვალი,---ჩაიფუჩუნა პასიკომ, გადახტა თხრილზე, ავიდა ბრეკზე და მაცდურათ და ფუჩუნით, ყრუთ გადმოსძახა:

-- ამოდი თუ ვაჟკაცი ხარ!..

ლევანა ვერ ავიდა: იქედან მართლაც ქვეყანა დაინახავდა.

-- გამომავლე პირში ჩალა!..

პასიკომ თითებგაშლილი ხელი ცხვირზე მიიდვა, და დაცინვით დაემანჭა.

-- ჩამივარდები ხელში... დაგზელ გემოზე...

-- თსს!.. -- ანიშნა ქალმა და გაიქცა.

შუკაში გამოჩნდნენ მეყანეები. ლევანა დაეყრდნო თოხს, ჯიბიდან ამოიღო დაგრეხილი თუთუნი და ჭრა დაუწყო.

-- გამარჯობა ლევანს! ვის უცდი, კაცო?

-- გაგიმარჯოთ!.. აგერ ლენტორიას დედაკაცი იყო და---ჩემი მოზვერი ხომ არ გინახავსო, მკითხა... ხალხო, იმ ჩვენს წისქვილს რა ვუყოთ?

-- რა უნდა ვუყოთ, ძმაო?! საერთო ყანა ჯოგმა მოჭამაო, ხომ გამიგონია...

-- დიმიტრიე არ გვიდგება და რას უზამ!

-- რატომ არ გვიდგება?

-- რატომ და უნდა ჩვენ ხელი აგვადებოს.

-- რას მეიგებს მერე?

-- იმას მეიგებს, რომ სხვა მონაწილეებს ეიყვანს უფრო ხელსაყრელი პირობებით... თხრილი გაყვანილია, სათავეს მხოლოდ შეერთება სჭირია და ჩვენ თუ მივატოვეთ, ყველა მისცემს ორ წილს.

-- მერე ჩვენი პირობა...

-- ჰოდა...

--- მევილაპარაკოთ, ხალხო, ხვალ ნაწირვებს ვკითხოთ, რას აპირებს იკაცი...

მუსაიფით მიდიოდნენ შინისკენ სოფლელები.

--- დიდები ქე წევდნენ შინ და ჩვენ უნდა ვუყუროთ აქ მზის ჩასვლამდის! -- შესჩივლა პატარა გოგომ ოდნავ უფროს ბიჭს.

-- ტყუილა გაჭმევს დედა მჭადს?---ბრძნულათ დაარიგა ბიჭმა.

-- მოდი ერთი კენჭობია ვითამაშოთ...

-- მე ჩხირობია მინდა...

-- კარგი, -- დაეთანხმა გოგო.

-- აი, თქვე კატის კნუტებო!--მიაყვირა მათ მომავალმა ზაქა-

რომ. -- ვერ უყურებთ, ცხვარი რომ ღომს შესევია?!

პატარა ბიჭი ფეხზე წამოიჭრა:

-- ოი, შენ კი. გასივდი, შენ!--დასწყევლა ღომზე მიმდგარი ვერძი, და პატარა ქვა ისე მოხერხებით ესროლა, რომ ცხვირში მოარტყა. ცხვარი წაფორხილდა. ბავშვს შიშის ზარმა დაჰკრა, მაგრამ გული არ გაიტეხა და ისევ მიაჯოჯოხეთა. გარეტიანებული ცხვარი ერთხანს კიდევ იდგა უძრავათ, ბოლოს დაიფრუტუნა და კვინტრი-შით ქე დაეშვა. მას სხვებიც გამოყვენ.

-- უი, მგელმა კი შეგჭამათ!

მაღლობიდან ბავშმა მიმოიხედა.

-- ბაბია! -- უნდოდა დაეძახა, მაგრამ სანახაობა არ ეჭაშნი-

კა. -- ვისაა, რომ ეხუტება? იმე, პასიკო!..

ცქერის შერცხვა; უკან დაბრუნდა; გაგულისდა; თითქოს გასი-
ვდა; უნდოდა ჯავრი ეყარა.

-- რატომ არ წვეთრევი შინ? -- მრისხანეთ დაეკითხა ჯერ კი-
დევე ჩხირობიაში გართულ გოგოს.

-- დედა გამიწყრება! -- გულუბრყვილოთ უპასუხა გოგომ.

-- იცი ვინაა დედაშენი?

ბავშმა ყურები დაცქვიტა.

-- ვინაა?

-- ვინა და... --- პატარა ბიჭი ეძებდა შეურაცხყოფელ სა-
ხელს. --- ციგანი არ გახსოვს, კანცელარიაზე რომ იყვენ შავ-შავი,
ტიტლიკანა ბიჭები -- "დერდილი, დერდილიო", "მარჩიელ-მარჩიე-
ლო", იძახდენ, -- ისაა დედაშენი...

გოგომ ვერაფერი უპასუხა: ცრემლები მოერია.

-- მომეცი ჩემი კენჭები.

-- რაო?! -- მედიდურათ დაეკითხა ბაXში.

-- ჩემი კენჭები... -- უკვე ტირილით უთხრა გოგონამ.

-- ა, მიუტანე დედაშენს!.. -- ბიჭმა ჯიბიდან ამოიღო თეთრი
მრგვალი კენჭები და მიაყარა.

ბალახში ჩაცვინდა... ყველა ვერ მონახა... გოგონა ტირილ-
ტირილით წავიდა თავის ბატებისაკენ.

ბიჭს ერთი მუჯღუგუნის კვრაც კი უნდოდა, მაგრამ შერცხვა;
პატარათ და საცოდავათ ეჩვენა.

-- დი, გაწყდა ქალების სინსილა!

.....
ლევანა ხშირათ გადაავლებდა თვალს პასიკოს; ქალი თავისე-
ბური კეკლუცობით თავსაფარს პირზე აიფარებდა, თავს დალუ-
ნავდა და განზე მიხრიდა; ზოგჯერ ლევანამ დრო იშოვა და მხარი
გაჰკრა, რაზედაც ქალმა "ბეჩა, გაგიგონია?!" წამოისივლა, მაგრამ
ხან დაღალვამ "შუალამეზე უცხვირპირო გოგოს ძებნას" მილ-

არჩევნია და ზოგჯერ არა-მკითხე თვალებმა შეუშალეს ხელი.

რთველი მოვიდა. ლევანმა თავისი ცოლი ძმასთან გაგზავნა,
რომ იგი საწნახლის გასატეხათ დაეპატიჟნა.

პასიკომ ჭიშკართან ჩაიარა.

-- პასიკო, მოდი ერთი საწნახელი მინახე, კაი თვალი გაქვს, -- დაუძახა ლევანმა და იქვე მდგომ შვილს უბრძანა: წადი, ბაბუას უთხარი, ხარები მოიყვანოს -- წყალია მოსატანი.

პატარა ბიჭი მიხვდა და უკმაყოფილოთ ფეხის ფლასტუნით წავიდა.

-- კაი მოსავალი გქონებია, კაი გამოსავალი მოგცეს ღმერთმა. ლევანამ ხელი მოკიდა.

-- რას შვები, ბეჩა? --- და ქალი ისე ხერხიანად იზნიქებოდა, რომ უფრო ეკვრებოდა ლევანას... --- მეიცა მაინც, არავინ შემოვიდეს...

ლევანამ ცალი ხელით კარები გადარაზა და ცალი ხელით ეზიდებოდა.

-- ნელა, ნუ გადირიე...

-- ანეტა, ანეტა, --- მოისმა ხმა.

-- დავილუპე! --- ქალი ხელიდან გაუსხლტა და უკანა კარებით ვენახისკენ გაძვრა.

-- უი, წელკავს არ გადარჩენიხარ, ვინცხა ხარ, --- ბურტყუნობდა ლევანა.

კარები დააკაკუნეს.

ლევანამ გაალო.

ლაფაროში იდგა ეკა.

-- ანეტა არაა შინ?

-- არა! არა! -- მწყრალათ უპასუხა ლევანამ.

მოისაზრა თუ რამე დალანდა, ეკამ ტუჩზე ხელი მიიფარა:

-- უკაცრავათ... ხელი შეგიშალეთ... კარანჩხვი მინდოდა გამომერთმია, ხვალ კრეფაში მჭირდება.

-- ეგერაა და წეილე, -- მკვახეთ დართო ნება ლევანამ.

-- ღმერთი მრავალ ამ დღეს გაგიტენებს! -- ბოროტი ღიმილით და განსაკუთრებული ხმით უთხრა ქალმა, აიღო პატარა კალათი და წავიდა.

ყელმოღეღილი, შეწითლებული პასიკო რომ უკანა კარებიდან გამოხტა და ვენახში შეერია, მეზობლებმაც დაინახეს.

პასიკო მწყერივით დაძვრებოდა, უნდოდა თავი უმანკოთ გამოეყვანა, თვითონ დანამდვილებით არ იცოდა, დაინახეს თუ არა. ეშინოდა მასგე გაემჟღავნებია. ბოლოს ვერ მოითმინა და ქალებთან მივიდა.

-- რა მიქნა, რა, იმ უსინდისომ! --- ტიროდა პასიკო.

- რა იყო, რა მოხდა? --- მიცვინდენ ქალები.

ტირილს უმატა.

-- დაგიჭირა? --- რაკი ერთხელვე ყურში ჩასწვდათ ქალ-ვაჟის საიდუმლო, ჩაციებოდენ ქალები.

-- გაკოცა?

-- არა, ა! -- უარობდა ქალი.

-- დაგბურჯგნა?

-- არა, ა!..

-- აბა, რა გიქნა, შე ქალოწ რაღას ტირი? --- გული მოსდიო-
დათ ქალებს...

-- შემარცხვინა. კარები ჩამიკეტა...

-- მერე? მერე? -- იწყებდენ ხელახლა გამოკითხვას თვალე-
დაპრაწული ქალები.

-- მერე ვეცი კარებს და გარეთ გამოვვარდი.

-- რატომ შედი, შე დალოცვილო? -- გესლიანათ უპასუხებდა
ეკა.

-- რავა შევედი?! ჭიშკარზე მივდიოდი, მომაცვირა, ანეტა გი-
მახისო -- სცვლიდა და ასხვაფერებდა ამბავს პასიკო.

...ერთი წყალს იღებს, მეორე კოკას მხარზე იდგამს...

წყაროს ფეხზე დიდი ყრილობაა. ორი ქალი ნაწრეტში რეცხს.

კოკები, თუნგები, დოქები აწყვია შემოღობილ წყაროს ირგვლივ.

მახლობელ ბრეკზე სხედან ქალები, უცდიან თავის რიგს. ზოგს
წყალი უკვე ამოულია და სველი ჩაფი იქვე დგას, თვითონ კი მას-
ლაათობს.

-- გეიგე, ქალო. რა უქნია ლევანას?

- რა, ბე ჩა?

- პასიკოსთვის შოუკვეთია...

-- უი, ბეჩა?

-- ი სულწამწყდარი, რაღა დროს მაგის არშიყოზაა...

-- რავა ეგონა ანეტას? თვითონ რომ არშიყოზს, ქმარმაც
გეიხაროს ერთი...

- ლევანას მამაც დიდი მოარშიყე იყო...

- ბაბუაც! --- დაუმატა სრულიად მიხრწნილმა დედაკაცმა.

-- კვიცი გვარზე ხტისო...

- ლევანას ბაბუაც ხომ შენ არ გეარშიყებოდა, ბები?

-- ჰოდა, იმდენი წელიწადი გაძელი, რამდენი თავსაფარი და
გულის ქინძისთავი ჩუმად გამოეგზავნოს.

-- აბა, საწყობი გექნება, ბები, მომეცი ერთი.

-- უკაცრავათ, კი არ ვღებულობდი... უკან ვუგზავნიდი...

-- რაღა შენ გესეოდა ქვეყანა?!

-- შენ კი არ გგავდი; ქრისტემობისთვის დღესავით ჩამოგტირის
სახე, -- ბოროტათ უკუაგდო გესლიანი შენიშვნა დედაბერმა.

- მალე მაჭამე ვახშამი, დედაკაცო, დაღალული ვარ, - უთხრა
ლევანამ თავის ცოლს, როგორც კი სახლში შევიდა.

ანეტა ხმას არ იღებდა და რაღაც უჯაათათ ისროდა, რაც კი
ხელში მოხვდებოდა.

-- დედაკაცო, რა ცოდვა გაგიდიდდა, ხმას რომ არ იღებ?

ახლაც პასუხი არ აღირსა ანეტამ და კერიასთან მჯდომ ბიჭს
მუჯღუფუნნი ჰკრა:

-- შე გასაციებელო, სად წაიღე ფირფიტა?

პატარა ბიჭმა მარჯვენა მკლავით ყური დაიფარა, ხელი არ
მტაცოს და არ ამიწიოსო, და დაიწკავლა:

-- რა ვიცი მე?

ლევანამ თარო გააღო, ხალამში ჩაიხედა, კალათი ჩამოიღო
ორკაპიდან და, როცა საჭმელი ვერაფერი ნახა, დაიღრიალა:

-- ქალო, გახელდი, თუ რა გემართება? ვახშამი მაჭამე, მეძინება,
გესმის თუ არა? თუ არაფერი გაგიკეთებია?...

-- წადი შენს პასიკოსთან და ის გაჭმევს ვახშამს...

- რას ბოდავ, რას ამბობ?

-- მე კი არ ვბოდავ, მთელი ქვეყანა აყაყანებულა...

ლევანს შერცხვა, ანეტამ გულს მოიცა.

-- ღმერთი აღარ გწამს, შინოურებს დაერიე, ბოვშს არ ინდობ
და რძლებს...

-- ვინ ბოვშიაო, ვინ რძალიო? --- თითქოს ვერაფერი გაიგო,
ბუტბუტობდა ლევანა.

-- ბოვშია, აბა რაა? კნუტების დაყრა რომ მოასწრო, ბოვში
არაა? ღორი პირველ წელშივე თორმეტ გოჭს იზამს, მარა მაინც
ერთი წლისაა...

-- ქალო, აღარ მეტყვი, ვის მწამობ?

-- ვის და მზეთუნახავს... შენმა თავის გახეთქამ! აბა, რათი
მჯობია ის ჭინკასავით გატყაული, ის...

ანეტამ დოინჯი შემოიდვა და ლევანას წინ გაუჩერდა. ფეროვანი
მსხვილი სახე, თეთრი კისერი, აბორცვილი მკერდი, ოდნავი
ნაოჭი შუბლზე და წვეთი ცრემლისა თვალზე.

ლევანას მოეწონა.

-- ღმერთო, რჯული -- არც მემტყუნოს შენთვის, არც მე-
ფიქროს!..

-- აბა რაა, სოფელ-ქვეყანა მაგის მეტს არაფერს ლაპარაკობს,
--- მოლბა ცოტათი ქალი.

-- დედაკაცები სულ ასე ჭორიკანობთ...

-- თვითონ უთქვამს...

-- ტყუილია!..

-- ტყუილი კი არა -- წყაროს ფეხზე ჩავარდნილა დღეს. ფეხ-
დაფეხ მივუსწარი... ყველა მე დამცინოდა-- მე რაღა შუაში ვარ!..
მე გითხარი თუ?! წაგაქეზე თუ?! "

-- უი, ის ფრახი, ის! ვაყურებიებ სეირს! დავბეგვავ ერთს ისე,
რომ საზიარებლათ გოუხდი თავს...

-- დაბეგვავ, აბა...

-- ცოლ-შვილი ნუ დამეხოცება, დედა ნუ წამიწყდება, თუ
რრთლა მას უთქვამს, თმით ვათრევ... აი, უნამუსო!

--- აბა, ნამუსიანი რავა გამეიტანდა საქვეყნოთ თავის სირ-
ცხვილს! მარა ჩემი გაწბილება, შეწუხება უნდოდა, -- ტიროდა
ქალი.

-- დაჩუმდი ახლა, თუ ღმერთი გწამს... მე ვიცი და იმან!..

- არა, იმისი ასაგდები ვინაა, ვინ!

ლევანა გვერდში მიუჯდა და ალერსი დაუწყო.

კერიას სითბომ, აღელვებამ, ქმრის ალერსმა ჟრუანტელით
დაუარა ანეტას...

დამშვიდდა.

ლევანა ლოგინისაკენ წავიდა დასაწოლათ.

-- ლევან!.. -- ჩუმად უთხრა ქალმა.

-- რა გინდა?

-- უჭმელი ხარ?

-- კი!..

ლევანამ საბანი გადასწია.

-- მეიცა ერთი!

- რომ არაფერია!..

-- მეინახება ერთი ლუკმა რამე...

-- დილისთვის იყოს!..

- მეიცა, მეიცა, ასე მშიერი ცოდვა ხარ... სამხარიც არ გიჭამია...

ლევანამ ყალიონი გააწყო...

ცარიელ თაროდან გამოძვრა მჭადის მოზრდილი ნატეხები; ზანდუკის კუნჭულში აღმოჩნდა ყველი და ორი ჯანჯუხი. ანეტა მცირე ხნით გაქრა და საიდანღაც პატარა დოქი ღვინო მოარბენია.

სუფრას თავს დასტრიალებდა ალერსი.

-- წადი, ბიჭო, ბაბუაშენთან ნალიაში! -- გაისტუმრა მამამ შვილი.

ლოგინს ნისკარტი დაჰკრა წერომ.

- ვინაა, რომ მოიძურწება ამ ორღობეში? - შეეკითხა ლევანა.

ლევანამ იცოდა, ვინც იყრ, მაგრამ საბაბს ეძებდა.

ა, თქვენ ბრძანდებით, ქალგატონო? -- ლევანა მიუახლოვდა და თქვენ ბრძანდებით ისე ნამუსიანი, ისე წმინდა, რომ თავის თავზე სიცრუესაც კი იგონებთ?

-- მე არაფერი არ მომიგონია! გამიშვი ჩემ გზაზე, თვარა!

-- რაო? რაო? იქადები კიდეც!

თვალების წინ აეტუზა.

-- მიშველეთ! მკლავს!.. -- იყვირა ქალმა.

"გახურებული შანთითაა ქელები დასადაღავი! რა აყვირებს ძაღლისშვილს!" -- გაიფიქრა ლევანამ და მოუქნია ხელი, მაგრამ ისე იკივლა, რომ ლევანას ხელი გაუჩერდა. ქალი მაინც დაეცა და კიოდა.

მეზობლები გამოცვინდენ.

-- რას შვები, კაცო?

-- ქალია, არ დაჰკრა!

-- სირცხვილია! -- ისმოდა ყოველი მხრით.

- მომაშორეთ ეს ნამუსდაკარგული! მოვკლავ მაგ მამაძაღლს! გამიშვით! -- ყვიროდა ლევანა, თუმცა მაინცდამაინც არავინ აკავებდა.

...ტკბილი იყო ვახშამი ლევანისას.

ქმარი იქადდა, ტრაბახობდა. ვაგინე, ვურტყი, სულ თმით ტალახში ვათრიეო.

გაუმწარდა ღამე ღენტორიას:

-- შე გლახა, შე გლახა!.. რა ქმარი ხარ! შენი იმედიც არ მაქვს.

რომ დამიცავ!..

ლენტორიას ძნელად გასაგები სიტყვები: "იმისი არ იყოს, გზაზე მიდიხარ, მარგალიტათ, ვერვინ გაგაჩერებს", --- გულს უწყალავდენ შეურაცხყოფილ ქალს.

სოფლის სასამართლო დაცარიელდა.

ორი-სამილა დარჩა, რომელნიც უცდიდენ ხელისმოწერას, გადასაცემ უწყებას, განაჩენის პირს.

მოსამართლეებმა თავისუფლათ ამოისუნთქეს და უკვე წასვლას ემზადებოდენ.

- შენ რას ატუზულობხარ მანდ?

-- ვინცხა იმისი არ იყოს, გაგვათრიეს, გაგვლახეს, დაგვაქციეს...

- მეიწიე აქეთ, თქვი გასაგებათ, რა გინდა?

-- გასაგებათ მაგი ვერაფერს გეტყვით, -- უპასუსა მეორე მოსამართლემ, რომელიც სწორეთ ლენტორიას სოფლიდან იყო...--- მაგი უჩივის ლევანა ჯანგავაძეს.. მაგის ცოლი გოულახავს.

-- შენი ცოლი გოულახავს, შენ რა მოხელე კაცი ხარ? -- დაცინვით შენიშნა მესამემ, რომელიც შორეული მოყვარე იყო ლევანასი.

-- ვინცხა იმისი არ იყოს, მე ქმარი ვარ...

-- მომილოცავს! -- კბილის ღრეჭით დაუკრა თავი ლენტორიას სოფლის მწერალმა.

ლენტორია სრულიათ დაიბნა. მწერალს დაცინვაზე მძიმე მადლი უთხრა, -- კობტათ გამოწყობილი უცნობი მწერალი დიდკაცათ მიიღო.

მოსამართლეებს სიცილი წასკდათ.

-- კაი ახლა, ნუ ვაწვალებთ მაგ კაცს; გამევიწვიოთ შაბათი-სთვის მომჩივან-მოპასუხე და მაშინ დავკითხოთ ორივეს... -- ჩაერია უფრო ლმობიერი მოსამართლე.

-- ასე სჯობია სწორეთ... ისედაც დაღამდა! ..

ჭიშკრიდან მოწყენილი დაბრუნდა ლევანა.

-- რა იყო, კაცო?

- უჩივლია იმ კახპა დედაკაცს...

- უჩივლია, თვარა ციმბირში გაგვაგზავნიან!

-- ციმბირში არა და ერთი კვირა ქე მაყურყუტებენ ნაობახში.

-- აბა, --- გაუკეთა გული ქმარს ანეტამ. --- ერთ ხუთმანეთიანს

წოვუგლებთ და გათავდა.

-- შენ პირს შაქარი, მარა ე ხუთი მანეთიც რატომ უნდა და-ვკარგოთ?

-- შანი ჭირიც წოულია პასიკია გაოხრებულს!..

ეზოში ჩამოვიდა იაკოფა.

მთელი სოფლის კაცთა შორის სათნოების დამმყარებელი არის იაკოფა. ჯვარს იწერს ვინმე --- ის მაჭანკალია, ყიდის ვინმე--დალალობს, წაიკიდებიან -- შუამავლათ გაჩნდება!..

ბუნებრივი მიდრეკილებაც აქვს სხვის საქმეში ჩარევას, თან ცოტა გამორჩენასაც ელის, გულკეთილი და ადვილათ დასაყოლი კაციც არის... მისცემ,--მადლობას გეტყვის, არ მისცემ,---არაფრათ შეიმჩნევს, თუმცა ოდესმე, სრულიათ მოულოდნელათ თავის გასამრჯელოს აინაზღაურებს; ისესხებს ფულს და მარტო თავანს გადიხდის, სარგებელი სადაღალლოში გამაქვითებიაო, იტყვის; იქირავებს ხარ-ურემს -- და ქირას სიტყვის მიტანაში" ჩაითვლის, და ესეც თუ ვერ მოახერხა, ერთს მაინც გამოიბრუცება ღვინით, გაძღება ლობიოთი და მჭადით და თავის ქეიფს, დროს გატარებას საკუთარ ოჯახს ხარჯათ არ დააწვენს.

ჩვეულებრივ მიკიბულ-მოკიბულ შესავალს იაკოვამ ახლა არჩია პირდაპირ დაეწყო:

-- რა უნდოდა, ლევან, იასოულს?

-- ღენტორიას ოჯახის დაქცევა! --- უპასუხა ანეტამ ბრაზიანათ. -- უჩივლია, ცოლი გამილაზნაო.

-- ცუდი საქმეა, -- დინჯათ ჩაილაპარაკა იაკოვამ.

"ახლა ყველა მოინდომებს, ხელი მეითბოს, გოუყინდა ცოლ-შვილი! -- დასწყევლა გულში ანეტამ. --- აზვიადებს, ასე ფიქრობს. ასიანებს ჩოვუთვლი!"

და ენით კი უპასუხა:

-- დაგვიტრიალდი, იაკოვა, შენებურათ... კი არაფერი გამოუვათ, მარა გვაწორილებენ წინ და უკან ამ მუშაობის დროს... პატივისცემა ჩემი იყოს...

-- თუ კი რამე შემიძლია...

პასიკო ლობეზე მიბმულ მოზრდილ ხბოს ფუჩეჩს უყრიდა. იაკოვამ საჩქაროთ მოისაზრა, ისეთი რამ ეკითხა, რაც მუშა კაცს ეხებოდა, რომ ღენტორიაც თავისკენ მიეზიდა.

-- გამარჯობა თქვენი!

-- გმადლობ, ბატონო! -- უპასუხა პასიკომ.

-- ცელს ვერ მათხოვებთ ერთი წამით?..

"სათიბავი ბალახი ჩვენში ვის გოუგონია", --- გაიფიქრა პასიკომ და ხმამაღლა კი დაცინვით უთხრა:

-- ანწლს ხომ არ უპირობ დაზვინვას?

-- ცელი, ვინცხა იმისი არ იყოს, -- დაიწყო ღენტორიამ ოხუნჯობა, დაიღრიჯა და, სანამ დაასრულებდა, პასიკოს თავში გაუელვა:

"შენ კი მოუკვდი შენს დამსმელს!"

--- ...ვინცხა იმისი არ იყოს, ოცი წელიწადია არ მინახავს...

-- რა ვქნა, კაცო. მთელი ეზო ჟვერმა წეილო... ვის აქვს ჩვენ მეზობლობაში?

-- არ მეგულება სწორეთ, -- მოუჭრა პასიკომ, რომ მალე გაეგო, თუ რისთვის მოსულიყო იაკოვა.

-- დიმიტრას? ექვთიმისა? -- იგონებდა იაკოვა. --- ლევანას, ჰო, მართლა, კაცო, რა ამბავი მომხდარა?- გიჩივლია რაცხა?

"შენ კი გაგიწყდა სული, აი, რისთვის მოსულხარ!" -- გაიფიქრა

პასიკომ.

-- ვინცხა იმისი არ იყოს, დაგვანგრია, გაგვლახა, -- დაიწყო გაუგებრათ ღენტორიამ, --- კაცი არ ვყოფილვარ, მაგისი ყმა ვარ, უკაცრავათ პასუხია...

პასიკოს ეს უბადრუკი გაცხარებაც კი სიამოვნებდა: ჩანდა ვაჟი --- ქმარი...

იაკოფა ისმენდა, თუმცა სიტყვებიდან ვერაფერი აზრი გამოეტანა.

-- რაც მოხდა, მოხდა, მარა გარიგება სჯობია...

-- გვირტყას და ჩვენ კი ვუთმინოთ, არა?

-- ჩააჯდენენ ვირის აბანოში ერთი ორი თვე და მაშინ გოგურ-რიგდები! --- დაიძახა შორიდან პასიკომ, რომელიც უკვე ძროხას წველიდა.

-- ორი თვეს, ჩემო შვილო, კაცი არ ჩააჯდენს ლევანას, და შეენ კი სოფელ-ქვეყანაში თავი მოგეჭრება.

-- უკაცრავათ პასუხია, ამაზე მეტი რა დაგვემართება?..

-- არა, დაუკოცნიან თვალებს, მისმა გახეთქამ, --- ჩაუმატა, პასიკომ...

-- გამოართვი რაცხა პატარა და მიაფურთხე ეშმაკს... შენ ქე შეგეძინება, ისიც ჭკუას ისწავლის...

-- მომცეს... ასი...

-- რათ მინდა მისი ასი მანეთი! მის ცოლს ჩაკუჭოს მყრალ პირში!.. -- გაკაპასდა პასიკო.

-- ასი თუმანი ვინცხა იმის არ იყოს...

"დეითვლი, შე ღვთის გლახა, ას თუმანს?" -- გაიფიქრა იაკოფამ. გამოცდილი შუამავალი მიხვდა, რომ სანამ ცოლ-ქმარი სასამართლოში გულს არ იჯერებდენ, მანამ შერიგება შეუძლებელი იყო.

-- მე კი ჩემი მითქვამს, და აწი რაც გინდათ!.. აბა, ღენტორა, არსად გეგულება ცელი?

-- ქუთეისში, -- იოხუნჯა ღენტორამ.

-- "ფუ! - მოუვიდა გული იაკოფას, -- მთლად სველია ეს ოჯახქორი! .. ვის გამეემსგავსა? მამა კაი იყო ყაზახის პირობაზე და დედა ჭკვიანი!.."

- გადით ახლა და მეილაპარაკეთ... არაფერი არ ყოფილა იმის-თანა, რომ ქვეყანა ააყროლოთ... - უთხრეს მომჩივან-მოპასუხეს მოსამართლეებმა, რომელთაც ჩვენების მოსმენა ხშირათ აცინებდათ, მაგრამ ნამეტურ ღენტორიას "იმისი არ იყოს"-ს ველარ გაუძლეს.

ლევანას იაკოფა გაჰყვა. ღენტორია კანცელარიის გვერდზე დაჯდა და ისე გულმოდგინეთ დაუწყო ჩხირს თლა. თითქოს მისგან მოელის ხსნასო.

- პასიკო, შენ მოდი აქ, რაცხა მაქ სათქმელი. -- გაიწვია ანეტამ მეტოქე ქალი.

განზე გადგენ და მუსაიფი დაიწყეს.

- ახლა რა გაგიკეთდება, ქალო, რომ ლევანა ჩააჯდინონ?

-- აბა, ყელი რატომ გამომჭრა?

-- შე ქალო, შენ კი არა, ხელმწიფის ცოლებს ეარშიყებიან კაცები... მაგათი სინსილა გაწყდა... ასე იციან... თუ მეეწონათ ქალი, -- მოუქონა თავი ანეტამ.

-- მე რა შემოდლა, მაინც?

-- რა და უთხარი მოსამართლეებს, არ ვჩივი-თქვა.

-- იმე!

-- ჰოდა ერთ ხუთ მანეთიანს ქე მოგართმევ... პასიკომ დაცივით შეხედა.

-- ჰო, საბუდარში ქათამი არ დაგიდებს-

-- ხუთი მანეთიზა ნამუსი შევირცხვინო?!

-- შვიდი იყოს... გეყოფა ახლა, სხვაფრივაც გამოგადგები...

რაც არ უნდა წავიკიდოთ. მაინც რძლები ვართ.

-- შვიდ მანეთს რა უნდა ვუყო?

ამ პასუსმა დააიმედა ანეტა.

- რავა, შენ გგონია შენი ღენტორია წმინდანია?... ისიც ქე არ-შიყოფს, თუ სადმე დეიხელთა დრო.

პასიკოს იამა, რომ მისი ქმარიც ვაჟკაცია და ვაჟკაცათ სთვლიან.

-- დოუძასე ღენტორიას, რავაც უნდოდეს...

-- შენ თუ ეტყვი? ვერ წაგივა... საქმე შენია... მას რა ხელი აქვს?..

-- კი, მარა კაცი მაგია, მაგის საქმეა...

- იაკოფა! იაკოფა! -- დაუძახა ანეტამ.

იაკოფა საჩქაროთ მოვიდა, ლევანაც გლურჯათ მოჰყვებოდა.

-- ღენტორიასაც დოუძახე.

ღენტორია უარზე იყო, მარა მაინც მოვიდა.

-- შერიგდით ახლა, კაცო -- მოყვანისთანავე ურჩია იაკოფამ.

-- იმის არ იყოს, რა მენაღვლება...

--- აბა, რას უყურებთ, წვედიეთ! -- გაიწია იაკოფა.

-- რას გვაძლევს? -- იკითხა უცბათ ღენტორიამ.

-- ეს ქალების საქმეა... დეეთხოვე! -- მიუგო იაკოფამ; გულში გაუელვა: "უყურე ამ ღვთის გლახას! ფულის სუნი ამასაც ენას უმართავს!"

-- ათასი მანეთი!

-- უ, გადირია?! რას ჩმახავს! მე ას მანეთათ გარტყმევიებ, რამდენიც გინდა! --- მოისმა ერთად და, ცოტა არ იყოს, შეაკრთო ღენტორია...

"შენ კი დამიწდი, შენ!" -- სკდებოდა პასიკო გულზე და ხმა-მალლა უთხრა ანეტას: -- მომეცი თხუთმეტი მანეთი!

-- ა, თუმანი და ხუთ მანათს, ღმერთმანი, რააც ვიშოვი, ჩემი ხელით მოგიტან.

-- გაათავეთ ახლა, გაათავეთ!.. ხალხი ჩვენ გვიცდის; ისენიც წვალდებიან. მომეცი აქ ფული...

ანეტამ იაკოფას ფული ხელში ჩაუდვა. იაკოფამ პასიკო ცოტა

განზე მისწია და ჩუმად და საჩქაროთ უთხრა:

--- ა, წილღე ახლა... ღმერთი. რჯული, ამდენითაც არ დააჯარიმებენ... და შენ ქე დარჩები პირმშრალი.

-- ხუთ მანეთს მომცემს მერე?

-- კი, კი... გითხრა და მოგცემს. აბა რას იზამს? --- უკვე ხმა-მალლა წარმოთქვა იაკოვამ და დანარჩენებისაკენ შემობრუნდა.

-- მადლობა ღმერთს, გავათავეთ... წვედიეთ ახლა კანცელარიაში.

-- იმისი არ იყოს...

-- კაი ახლა, იმისი კი არა -- ჩემი არ იყოს!..

- რა ქენით? -- კითხვით შეეგებენ მოსამართლენი.

ყველა დადუმდა.

-- მორიგდენ, ბატონო!

-- აგაშენათ ღმერთმა! სწორედ ასე სჯობია, -- თქვა ერთმა მოსამართლემ.

-- აბა, ჩაწერე ერთი, - მიუბრუნდა მწერალს მეორე მოსამართლე.

--- ერთი ჭიქა ღვინოს რომ დააღვინებდე ამ პატიოსან საზოგადოებას, არ იქნება ურიგო, --- შენიშნა იაკოვამ.

-- მობრძანდით, ბატონო!.. რაც შემეძლება, -- მიუგო ანეტამ, რომელიც სწორეთ ამ წინადადებას ელოდა.

დახლის წინ ათზე მეტი ადამიანი ჩაემწკრივა.

-- ჩამოასხი ერთი ორი ბოთლი ღვინო, პატარა მისაჭმელიც... ნუ დამძრახავთ, ხელმოკლე კაცი ვარ!.. -- თქვა ლევანამ.

-- კაი გული, შე კაცო, თვარა შიმშილით არავის არ შია!.. შენიშნა დაუპატიჟებელმა სტუმარმა, რომ თავისი იქ ყოფნა გაემართლებია.

-- აგაშენათ ღმერთმა, რომ არ გაგვაწვალეთ და არ გვაწერიეთ ოქმი და ათასი უბედურება,---დაილოცა მამასახლისმა.

--- არა, ასეთი ბასრი თუ იყო შენი ქმარი, კი არ მეგონა, -- მაცდურათ გადახედა მწერალმა ანეტას.

-- უი, ღმერთი კი უშველის! -- თავისებური სიკეკლუციით უპასუხა ანეტამ, თავი ჩაღუნა, თავსაფარი გაისწორა და განზე გადაგა.

-- კიდო უნდა, სირცხვილია, --- ჩაუფუჩუნა იაკოვამ ლევანას,--კისერი ვერ გეისოლა ხალხმა.

--- ჩამოასხი კიდო ორი ბოთლი!

-- რათ იხარჯები, კმარა კმარა, -- "პირის მოსაწმენდათ" ახმაურდენ მოსამართლეები.

-- არაფერია, თქვენი ჭირიმე, უკეთ უნდა გაგმასპინძლებოდით, შეგაწუხეთ ამ დედაკაცის გამოისობით, მარა...

-- აგაშენა ღმერთმა! აგაშენა ღმერთმა! ყველაფერი ბევრია ღვთის წყალობით, -- ამბობდენ დამსწრენი და პატარა დუქნიდან თავდახრით გამოდიოდნენ, რომ კარების კარაბასთვის თავი არ მიერთყათ.

-- რა გერგება?

-- ოთხი ბოთლი ღვინო -- სამი აბაზი, ორი პური -- ორი შაუ-

რი, წველა ყველი -- სამი შაური, --- ითვლიდა ჩოთქზე მიკიტანი და
საჩქაროთ მოსჭრა: --- მანეთი!

-- მიეცი, დედაკაცო.

ანეტამ ჯიბიდან ამოღებული ხელსახოცის ყური გახსნა და გა-
დათვალა მანეთი.

მომჩივან-მოპასუხე და იაკოფა ერთად ბრუნდებოდნენ შინ. წინ
ლევანი და მისი ცოლი მიდიოდნენ, უკან --- ლენტორია და მისი
ცოლი, შუაში --- იაკოფა.

გულში კიდევ ჩარჩენოდათ ხიწვი, მაგრამ თითო-ოროლა სიტყ-
ვას მაინც ესროდნენ ერთმანეთს.

იაკოფა ხიდი იყო და ამიტომაც ყველაზე მეტს ლაპარაკობდა--
მგონი ღვინომაც იმოქმედა.

ანეტამ პირნათლათ გადიხადა ვალი.

ლენტორიამ ორიოდე თვის შემდეგ ლევანასაგან იქირავა ხარ-
ურემი, ორი მანეთი ვალში გამოუქვითა. მაგრამ სამი მანეთი მაინც
დღემდი დარჩა.

სხვისი უხერხული არშიყობით ცოტა იაკოფამაც ისარგებლა:
ლევანას, არ მახსოვს, ლეკვი გამოართვა თუ ტახი ინათხოვრა; ლენ-
ტორია კი შეშის ჭრაში მთელი დღე მოიხმარა.